

Petr Luňák, Marek Pečenka

HRDINOVÉ

humoristický román bez vtipu

DOKOŘÁN

Petr Luňák, Marek Pečenka
HRDINOVÉ

DOKOŘÁN

Petr Luňák a Marek Pečenka
HRDINOVÉ

© Petr Luňák, Marek Pečenka, 2014
Cover © Jindřich Hoch, 2014

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozmnožována a rozšiřována jakýmkoli způsobem bez předchozího písemného svolení nakladatele.

Druhé vydání (první elektronické).
Odpovědná redaktorka Klára Soukupová.
Obálka, grafická úprava a sazba Jindřich Hoch, www.sandstudios.cz.
Konverze do elektronické verze Tomáš Zeman.
Vydalo nakladatelství Dokořán, s. r. o., Holečkova 9, Praha 5
dokoran@dokoran.cz, www.dokoran.cz v roce 2014.
(pdf – 702. publikace, 147. elektronická;
epub – 703. publikace, 148. elektronická;
mobi – 704. publikace, 149. elektronická)

ISBN: 978-80-7363-642-5 (pdf)
ISBN: 978-80-7363-643-2 (epub)
ISBN: 978-80-7363-644-9 (mobi)

*Ať špatnost přeubohá skoná,
ať chrabrost čestně zvítězí
a klam ji nepřekoná.*

(Árie Oronta z opery G. F. Händela *Richard Lví srdce*)

kapitola 1

„Já jsem jí to tam musela říct,“ pronesla docentka Bouzovská směrem ke studentům, kteří právě vstupovali do její pracovny, aniž by ta slova vlastně směřovala jim. Odmlčela se, jako by všichni přítomní přece museli vědět, co má na mysli a komu a kde to řekla. „Jak může někdo tvrdit, že studium zvyků na panovnických dvorech je v rozporu s vědeckým přístupem ke zkoumání minulosti?“ Nepřítomně se zadívala na svůj odraz v prosklené knihovně u protější stěny a zapálila si další cigaretu. Oblečena byla prostě. Jak se na historičku sluší, pomyslel si Richard. Upnutý modrý rolák přesto nedokázal zakrýt její překvapivě kypré tvary, které kontrastovaly s kuřácky vyhublou tváří. Vysoké červené kozačky nenosila z marnivosti, jak by nepoučený pozorovatel mohl chybně soudit, pokračoval ve svém vnitřním komentáři Richard, je to určitě suvenýr ze služební cesty do Itálie na vědeckou konferenci o dvoj- a trojpapežství, o které jim před několika týdny se zápallem vyprávěla.

Několik studentů nasadilo výraz upřímného zaujetí a sdíleného rozhořčení. Richardovi se svým způsobem ulevilo, neboť to začínalo vypadat, že po zbytek výběrového semináře k dějinám středověku bude Bouzovská pokračovat v samomluvě. On tak bude moct ten čas jen tak prolelkovat, aniž by si musel dělat poznámky nebo předstírat, že si je dělá a zapisuje si životně důležité informace, jak po českých lesích ve dvanáctém století běhala štetinatá pruhovaná prasata a rohaté krávy, případně že se na jagellonském dvoře k masu podávaly sladké omáčky. Jediná jistá ochrana sice bylo zacpat si uši, ale toho by si Bouzovská možná všimla. I když ani to nebylo v jejím případě úplně zaručené.

„Co myslíte, že jsem jí řekla?“ zeptala se studentů, které snad konečně nějakým způsobem vzala na vědomí. „Řekla jsem jí: To svědčí o vaší nevzdělanosti a úrovni vaší univerzity, milá dámo.“ Silně popotáhla z cigarety a vyfoukla kouř snad ze všech otvorů hlavy. „Takhle ať si studují dějiny v Lipsku, ale tady, na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, toho bohdá nebude.“

Z dalších nesouvislých vět vyplynulo, že monolog se týkal jakési vědecké disputace na nedávné konferenci střeoevropských medievalistů na Dobříši. Richard nikdy nepochopil, jak je možné, že se Bouzovská v jednom, nejméně očekávaném okamžiku vzchopí k tak racionálnímu kroku, že udělá docházku. Čárky na prezenční listině byly jediným důvodem jeho víceméně pravidelné přítomnosti na jejím semináři. Není ale mnohem pravděpodobnějším vyústěním jeho několika-měsíčního martyria, že Bouzovská list s docházkou minulý týden ztratila? Nebylo by... ale úvahy to byly natolik liché, že je Richard s lehkým srdcem opustil. Navíc dnes bude muset

zůstat do konce semináře, aby získal za své podzimní snažení zápočet. Jakkoli středověk Richarda vůbec nezajímal, pořád to bylo lepší než chodit na alternativní seminář z historické geografie asistenta Černocho. Tam se přihlásil jediný student, a tudíž se dala z logiky věci očekávat nucená aktivní účast.

Ke své vlastní hanbě si Richard musel přiznat, že se v tom za čtyři roky studia naučil chodit až moc dobře. Amatérští pochlebovači viseli svým vyučujícím na rtech, smáli se všem údajným vtipnostem, nebo se naopak podle situace mračili a bez ustání příkyvovali. Richard se ale po většinu přednášek tvářil zarputile, mlčel a příkyvoval pouze po každé třetí nebo čtvrté větě, někdy i řidčeji. Občas se i jakoby oklepal na znamení nesouhlasu. Podařilo se mu tak vybudovat si mezi vyučujícími pověst někoho, jehož souhlas je o to cennější, oč je těžší jej získat.

„... krátce po atentátu v Anagni,“ zaslechl Richard Bouzovskou a došel k závěru, že je na čase se otřást.

„Ano máte pravdu, kolego Míčo, on to vlastně ani žádný atentát nebyl, že? Podle některých svědectví šlo jen o políček,“ odměnila jeho herecký výkon Bouzovská, která už zřejmě ukončila svůj výklad o kolizi s východoněmeckou historičkou. Richard pátral v paměti, co nebo kde je Anagni, protože ze způsobu, jakým Bouzovská větu formulovala, bylo zřejmé, že to nemohla být osoba. Co se tam tak asi mohlo stát? Rozhodně to muselo být hodně dávno, rezignoval na poznání Richard, protože pro Bouzovskou končil svět někdy okolo roku 1600.

Tímto způsobem Richard proplul první hodinou semináře, když ho z rozjímání vytrhlo hlasité zaklepaní na dveře. Bouzovská se zrovna pouštěla do obrany císaře Zikmunda

před celým českým národem. Liška ryšavá v tom prý byla nevinně a za Husovu smrt nemohla. Když ani napodruhé na zaklepání docentka nezareagovala, dveře se zprudka otevřely. Do místnosti vešla Pavlína Vaňková, asistentka šéfa stranické organizace a zároveň vědecká aspirantka na Ústavu marxismu-leninismu. Richardovi vyschlo v krku, protože se všeobecně vědělo, že Pavelka, jak chtěla být Pavlína nazývána, za ním zcela nepokrytě pálí.

Pavelka svírala v ruce jakési velké červené desky s tkaničkami a zlatým emblémem srpu, kladiva a hvězdy. „Dobrý den, doufám, že neruším, ale soudruh předseda vám posílá jeden důležitý dokument a prosí vás o podpis, tady,“ pravila Pavelka a položila před docentku otevřené desky.

Bouzovská převzala lejtstro a začala hledat něco na psaní, aby podepsala průvodní lístek. Když podle očekávání nic nenašla, požádala studenty, zda by jí nepůjčili propisovací tužku nebo ještě lépe pero. Při jeho přebírání si všimla, že má stále v ruce cigaretu. Chvilí váhala, zda ji má dokouřit nebo zda si ji má strčit do úst, ale nakonec vstala a uhasila ji vodou z kohoutku. Pak konečně převzetí dokumentu potvrdila rozmáchlým podpisem.

„Taky bych potřebovala mluvit se soudruhem Míčou, abych s ním projednala nějaké organizační záležitosti ohledně Svazu mládeže,“ řekla Pavelka.

Pavelčin vstup na scénu přišel tentokrát Richardovi dvakrát nevhod, protože Bouzovská stále neudělala docházku a neudělila zápočty. Nasadil zachmuřený výraz zapáleného historika, který nechce přijít o zajímavou diskusi, třeba o stavovské monarchii či diktatuře pana Paška z Vratu. Podíval se na Bouzovskou v naději, že jej z Pavelčiných tenat zachrání

ona. „Ale jistě, jistě, v pořádku,“ hodila ho však přes palubu Bouzovská.

Třebaže bylo už hodně po poledni, hrozilo, že by s ním mohla chtít Pavelka vyrazit na oběd. Poslední dobou se jí vyhýbal, jak mohl, teď si ho ale vyreklamovala a nebylo úniku. Pomalu se zvedl a skládal si věci co nejpomaleji v naději, že se ještě něco stane. „V pořádku vám ho vrátím,“ řekla Pavelka dvojsmyslně a koketně se zavrtěla. Richard si alespoň nechal složené věci v brašně pod stolem, aby měl záminku se z Pavelčiných chapadel včas vyvázat.

Když vyšli na chodbu, Pavelka se na Richarda zálibně zádívala. Od té doby, co ji z lítosti a v opilosti oslovil na filozofickém parníku těsně před prázdninami, se s ní udály velké změny. Rousnaté mastné vlasy kdysi neurčité barvy teď zářily peroxidovou žlutí. Halenky s mašlemi a volány a tvídové sukně či kalhoty nahradily blůzky bez rukávů a upnuté sukně s rozparkem. Brýle zmizely úplně, což vedlo k tomu, že Pavelka neustále zakopávala a na každého – kromě Richarda, kterého zaměřovala zřejmě nějakým jiným smyslem – až do poslední chvíle mžourala, než ho konečně poznala a propukla v nějaký hlasitý pozdrav typu „Zduř“ nebo „Těbůh“. Z někdejší ušlápnuté vědecké aspirantky zůstal v podstatě jen nezaměnitelný tělesný pach.

Richard si už několikrát položil otázku, zda za tuhle proměnu může jeho nevinné gesto nebo skutečnost, že Pavelka povýšila ve Svazu mládeže a začala pracovat na děkanátu. Ve druhém případě by jeho někdejší pošetilé pochybení z dobrého srdce a její rozhodnutí, že on je pro ni ten pravý, byly jen průvodními jevy, a nikoli příčinou Pavelčiny metamorfózy. Richard by tak byl před světem nevinný, protože mohl celou

věc pokládat za nepřízeň osudu, a ne za boží trest za vlastní slabost.

„Zajdeme si na kávu nebo čaj ke mně do kanceláře, jo?“ řekla Pavelka a vyrazila směrem ke schodišti, aniž by čekala na odpověď. Richard ji dlouhými kroky následoval. Ve chvíli, kdy ji došel, Pavelka zakopla, vyjekla a zachytila se jeho paže. Aniž by jí Richard nabídl rámě, zaklesla se do něj a už ho nepustila. Kráčeli tak spolu fakultou a Pavelka si vedla Richarda okolo lelkujících studentů skoro jako k oltáři.

„Počkej, potřebuju si odskočit,“ rozmyslela si další postup, když sešli o patro níž, a místo na děkanát zakormidlovala jejich společnou loď na druhou stranu, protože dámské záchodky byly na konci katedry anglistiky. Předala mu červené desky a fialovou koženkovou kabelku na zlatém řetízku s obsahem, který si Richard ani nechtěl představovat. Připadal si jako holub okroužkovaný na obou nohou.

Když s hlasitým klapáním odcupitala, zapřemýšlel Richard, co by mu tak asi Pavelka mohla chtít. Přijde s nějakým návrhem, jako třeba společná návštěva Karlových Varů nebo koncertu klasické hudby, čímž by chytře zaútočila na jeho slabé místo? Nebo snad v jednu nejméně očekávanou chvíli smyslně přivře oči a nastaví ústa k polibku, jako před dvěma měsíci po diskusním setkání Strana hovoří s mládeží, kam byli všichni studenti nahnáni, aby si vyslechli soudruha z městského výboru strany, který dokazoval, že bez jídla a pití člověk přežije sotva pár dní, ale bez demokracie to ještě pár let vydržíme?

Mnohem více ale Richarda znepokojovala skutečnost, že přesně v tuhle dobu končila přednáška z dějin anglické literatury docenta Kopečného, a hrozilo, že by se mohla objevit

i Lucie. Richard obvykle hledal pro setkání s Lucií každou vhodnou i méně vhodnou příležitost v naději, že jejich vztah nevztah bude konečně konzumován. Ale představa setkání za Pavelčiny přítomnosti mu naháněla hrůzu. Kde se ta Pavla tak loudá?

Jeho pozornost zaujaly Pavelčiny červené desky. Otevřel je a prohlédl si průvodní lístek s podpisem Bouzovské přes půl stránky, který by každý normální člověk přečetl jako Býgzo-váúúú. Věc: Provolání historické sekce městské vysokoškolské rady SSM „Za zkvalitnění historikovy práce“. Bez zájmu stranické desky zaklapl, když za sebou zaslechl smích. Ohlédl se a ke své hrůze spatřil blížící se hlouček děvčat, sestávající z Johany, Karoly a Lýdie. Lucie mezi nimi naštěstí nebyla.

Johanu zdobily bohaté světlé vlasy, které jí v hustých ple-tencích dopadaly do půli zad. Karola byla také štíhlá blondýna, ale její vlasy nedosahovaly Johaniných rozměrů. Zato měla smyslně vykrojená ústa a roztomilý pršinos. Obě měly modré oči, jen do Karoliných se vetřela i trochu šedi. Lýdie byla naproti tomu výrazně snědá, temná pleť, hnědé oči a vlasy zvýrazňovaly její rovné a bílé zuby. Všechny tři dívky byly velmi pohledné, přesto – nebo právě proto – se v jejich přítomnosti cítil Richard obvykle nejistý.

„Co tady děláš, Dicku? A co to čteš zajímavýho? Ty tady na někoho čekáš?“ Richard si v té změti slov nebyl schopen ani uvědomit, která z dívek pronesla kterou větu, protože jeho mozek se zabýval vyhodnocením toho, co ho v dané chvíli kompromituje víc: červené komunistické desky, nebo Pavelčina kabelka? Nakonec schoval za zády kabelku a pravou dlaní zakryl zlatistý emblém v naději, že si jej dívky dosud ne všimly. Přidal se k nim pomalou chůzí.

„No, vlastně ano, nebo vlastně ne, nebo vlastně mám předat nějakou poštu, až si pro ni někdo přijde, ale asi se opozdil,“ odpověděl Richard na poslední otázku.

„Jestli čekáš na Lucii, tak asi marně. Tenhle týden ještě nepřijela,“ řekla Lýdie.

„A kdo se tedy opozdil?“ vpadla jí do řeči Karola.

„Jeden člověk z děkanátu,“ pronesl Richard větu, která nebyla technicky lží, ale rozhodně nebyla ani věrným vystižením skutečnosti.

„To je škoda, možná jsi s námi mohl jít na oběd,“ řekla Johana. „Právě jsme se ke svému překvapení dozvěděly, že Evelyn Waugh nebyla žena. Ne že by na tom zase tolik záleželo, ale po čtyřech letech studia je to poněkud šokující zjištění. Tak jsme chtěly jít na nějaký normální jídlo a ne na ten menzovní blať. Půjdeš s námi?“

„Tak tady jsi. Nepředstaviš nás?“ ozvala se zezadu Pavelka, která konečně vyšla z toalety a vytáhla Richardovi z podpaží desky a místo nich tam vložila svou ruku. Kabelku Richardovi z nějakého důvodu nechala. Jednu ruku dala v bok a levou nohou nakročila bojovně kupředu. Richard se jí nedíval do tváře, ale byl přesvědčen, že má i výhružně vyceněné zuby, nebo že dokonce zaslechl, jak varovně vrčí.

Po neobratném představování, kdy se dívky z anglistiky jen stěží bránily smíchu, a chvíli trapného ticha se nakonec rozešli a Richard se s Pavelkou opět ocitl o samotě. Pavelka zavedla Richarda do své kanceláře, vstupní místnosti pracovny samotného předsedy stranické organizace profesora Rovného. Byla to procovsky zařízená kancelář s chlupatým kobercem, obývací stěnou a těžkými závěsy. Uprostřed stála tři koženková křesla a konferenční stůl, na který teď Pavel-

ka položila šálek s lidovými motivy a vroucí kávou. Z vedlejší místnosti, nepochybně ještě luxusnější, se otevřenými dveřmi ozývalo švitoření andulek.

Pavelka posílená soubojem na chodbě začala rázně: „Poslala jsem ti několik vzkazů, aby ses ozval.“

„Skutečně? Nic sem nedostal, u nás ta pošta moc nefunguje. Asi se někde ztratily,“ bránil se nepřesvědčivě Richard.

„To asi těžko, neposílala jsem je vnitrofakultní poštou, ale nechala jsem je u vaší sekretářky paní Krejčíkové.“

„Nic mi neřekla. Zapomněla, má toho hodně, chuděra.“

„To už je teď jedno, když si můžeme promluvit z očí do očí a na rovinku.“

Proboha, pomyslel si Richard, zdá se, že nasazuje skutečně těžký kalibr. Pro případ nějakého nepředloženého vyznání byl připraven předstírat, že nechápe, o čem Pavelka mluví. To by ale bylo jen krátkodobé řešení, protože nakonec by mu všechno určitě vysvětlila. Pak měl připraveno několik vět o přátelství, kterého si velmi váží a které by nerad ztratil v nějakém dobrodružství. Původní, ještě amatérštější klišé, že přátelství je někdy cennější než láska, zavrhl, protože vyslovit ono slovo v Pavelčině přítomnosti by mohlo zavést diskusi do nebezpečných rovin a výsledek nedokázal odhadnout. Co když mu ale začne jako před měsícem jako smyslů zbavená vyčítat, jak se k ní chová, a okamžitě ho zažene do defenzivy? Tomu by ale zas neodpovídal triumfální pochod fakultou. Nejbezpečnější bude předstírat stav naprostého šoku, díky němuž nebude schopen ze sebe vydat jediné slovo.

„Chtěla jsem si s tebou promluvit, ale nevím, jak začít, protože fakt nevím, jak to vezmeš.“ Pak pokračovala, aniž by čekala na reakci: „Zjistila jsem, že máte nepořádek s eviden-

cí členských příspěvků. No, vlastně nepořádek je slabé slovo, je v tom hrozný bordel. Za poslední kvartál zaplatili členské příspěvky ze sto padesáti lidí jen tři a ty, revizor historické sekce, mezi nimi ani nejsi. Jak mi to vysvětlíš?“

„Skutečně? Moc jsem na to poslední dobou neměl čas. Škola, teď taky ta vojna. Lidí taky nemaj peníze, teď s tou přestavbou a tak.“

„Chápu, ale v těchto věcech musí být pořádek. Jestli chceš, tak ti s tím trochu pomůžu. Mám toho sice všeho plný brejle, protože fakultní výbor na mně poslední dobou nechává skoro všechno. Ale snad bychom to společně zvládli.“

„To nebude potřeba, zkusím to sám,“ vzpamatoval se Richard odmítaje Pavelčinu nabídku pomoci.

„Jak myslíš, ale do konce zkuškového by to mělo být všechno vyřešené,“ poslední dlouhé „é“ vyslovila po jihomoravsku přehnaně zavřeně. „Myslím, že tam je ale širší problém. Myslím, že na to celé nestačíš. Rozuměj mi, jsi hrozně fajn a jistě schopný v jiných věcech, ale funkce revizora ti fakt nesvědčí. Dlouho jsem tě před fakultním výborem kryla, ale už to asi nepůjde.“

Rozhovor zůstával k Richardově radosti ve víceméně čistě služební, třebaže nikoli zcela neosobní rovině. Že by se fortuna obrátila a Pavelka se rozhodla hodit flintu do žita nebo ho zbavit svazácké funkce? Ne, ne, to by bylo příliš mnoho štěstí najednou.

„Mám pro tebe řešení, které by ti mohlo konvenovat. Položíš funkci revizora a já se postarám, abys byl zvolen předsedou historické sekce fakulty. Hrochová za dva měsíce končí, protože se potřebuje připravovat na státnice, a stejně jsem s její prací nebyla spokojená, když nechala tu věc s těmi pří-

spěvky dojít až tak daleko. Moc se od tebe chtít nebude a myslím, že by ses na to hodil.“

„Já a předseda, no to snad ne? Vždyť jsi sama říkala, že se na funkce nehodím.“

„Omyl. Řekla jsem, že se nehodíš na jednu funkci, a zároveň jsem ti řekla, že se hodíš na funkci jinou. Nejsi možná na čísla, ale v jistém smyslu jsi nesmírně inspirativní. Proto to vlastně pro tebe dělám. Má o to zájem taky Charouz, tak se nenech dlouho přemlouvat.“

„Ale já mám příští rok státnice, taky se na ně musím připravovat. A píšu diplomku,“ bránil se dál Richard.

„Podívej se,“ povzdechla si Pavelka, „je to složitější. Spousta lidí, včetně Rendy Kožíška, to je náš předseda, toho snad znáš, bude příští rok končit. No, a já si myslím, teda já a profesor Rovný si myslíme, že je to příležitost celofakultní výbor tak nějak obměnit. Na předsedu historické sekce máme vyhlídnutého Mjartana. Slovák, ale šikovný a aktivní. Jenže je teprve v prváku. Takže ty bys tam byl jen pár měsíců a příští rok na podzim, až odejdeš, už bychom ho mohli kooptovat. Možná bys ani nemusel odcházet, třeba by to mohlo pomoci, abys zůstal na fakultě. Prozatím alespoň na stáži, když nejsi ve straně.“

„Myslím, že bys našla spoustu vhodnějších kandidátů.“

„Jestli myslíš Charouze, tak toho tam nechci, protože se ho pak nezbavím. Ten by mohl tak maximálně dělat místo tebe revizora, ať ukáže, co v něm je. Tedy toho názoru je profesor Rovný. Ostatně si nemysli, přesvědčit Rovného o tvé kandidatuře nebylo úplně jednoduché.“

To je tedy politika! Tak takhle jste to se soudruhem profesorem vymysleli! Doteď přitom považoval Pavelku za jedno-

rozměrnou svazáckou snaživku, ale najednou před ním odkryla další část své osobnosti. Mlčel, protože pro takovou zteč neměl připravenou žádnou obrannou variantu.

„Vím, že jsi váhavý střelec, takže od tebe nechci slyšet odpověď hned teď,“ řekla Pavelka konejšivě. „Bude stačit, když mi to povíš do konce semestru.“

„To je snad trochu příliš krátká doba, vždyt to je pár dní!“ dostal ze sebe Richard.

„Ta fakultní schůze bude koncem ledna, hned po fakultním plese, musí se to všechno připravit, předjednat a tak.“

Proč mluví o plese? Richard s nevolí zaregistroval přesun rozhovoru do poněkud osobních vod. Ale co, stejně tam nepůjdu, pomyslel si u vědomí katastrofických následků poslední filozofické společenské akce.

„Maximálně mi to teda řekneš hned po Vánocích, jo?“ slevila nakonec Pavelka.

„Možná bych ti dal vědět ještě dřív,“ připustil nakonec Richard a vzápětí se na sebe rozzlobil, že neřekl „napsal“.

„A ještě,“ trochu ostýchavě pokračovala Pavelka, „bych s tebou potřebovala probrat další věci...“

Než se Richard stačil vyděsit, otevřely se dveře a vešel předseda stranické organizace profesor Rovný. „Doufám, že neruším, chohoho,“ pravil.

S profesorem Rovným se Richard dosud setkal jen jednou. Před půl rokem nešel k doplňovacím volbám do Federálního shromáždění ve volebním obvodu pro Prahu 6, na jejímž území se nacházely studentské koleje. Byl poté předvolán k jakési komisi, kde mu soudruh profesor kladl otázky, zda je mu skutečně jedno, jestli se v tomto volebním obvodu budou nebo nebudou stavět samoobsluhy a mateřské školky. Situace byla

o to zapeklitější, že na poslanecké křeslo nezvykle pretendovali dva kandidáti, a Richard tak nemohl říci, že neměl výběr. Musel nakonec přiznat pochybení a nepřesvědčivě tvrdit, že by považoval za nezodpovědné volit, aniž by si předtím prostudoval volební program obou kandidátů, na což prozatím neměl čas, protože je plně pohlcen psaním diplomové práce. Jeho chabým výmluvám samozřejmě nevěřili a soudruh profesor vyjádřil pochyby, zda má vůbec někdo s takovým přístupem na fakultě co dělat. Součástí Richardovy sebekritiky bylo i to, že přijal funkci, na kterou, jak se teď dozvídal, stejně nestačí.

„Nikoli, soudruhu profesore, tu záležitost, jak jsem vám o ní říkala, jsme už vyřešili a tady Ríša v podstatě s navrhaným řešením souhlasí.“

„To rád slyším. Pavelka se za vás bere jako lvice, chlapče... Mimochodem, dala jste vodu andulkám?“

kapitola 2

„Nemohl jsem jí setřást,“ ulevoval si Richard Stárkovi. Potkal ho na schodech fakulty poté, co se vrátil do semináře Bouzovské pro věci, jen aby zjistil, že dveře jsou zamčené a že soudružka docentka už zmizela. Richard proto přijal Stárkovu nabídku, aby zašli do restaurace U Sviní hned vedle fakultní budovy.

„Ještě nikdy jsem nebyl tak rád, že vidím toho starýho bolševika. Jinak fakt nevím, jak by to dopadlo, kdybych s ní zůstal ještě pár chvil o samotě,“ pokračoval Richard.

„Nepřeháněj, dopadlo by to úplně stejně. Ty by ses dál vykrucoval, ale do prdele bys jí stejně neposlal. To, že přišel ten bolševickej dobytek, tvůj problém se svazáckou nymfomankou stejně nevyřešil, jen oddálil.“ Stárek se odmlčel a odhrnul si své dlouhé vlasy z obličeje, aby se mohl napít z püllitru.

Zase ta jeho moudra, pomyslel si popuzeně Richard, i když si v hloubi duše uvědomoval, že Stárek má v podstatě pravdu. Proč nedokáže Pavelku normálně odpálit? Asi jsem příliš jemný a slušný člověk, napadlo ho jediné logické vysvětlení.

„Ale v jednom má ta pizda pravdu,“ pokračoval Stárek, „svý povinnosti si fakt moc neplníš. Za poslední rok jsi nebyl schopnej zajistit usnášeníschopnou schůzi naší, teda spíš vaší svazácký skupiny, aby odsouhlasila moje vyškrtnutí ze SSM. Konám přesně podle stanov: příspěvky neplatím a jsem pasivní, ale kvůli tobě jsem pořád svazák.“

Richard se ani nenamáhal se Stárkem dohadovat a vysvětlovat mu, že podobně se chová i většina ostatních členů historické sekce fakultní organizace Svazu mládeže, včetně Richarda samotného, jen s tím rozdílem, že neobtěžují s požadavkem na vyškrtnutí.

„Víš, že jsem dokonce zašel za Kožíškem?“ pokračoval rezignovaně Stárek, „podíval se na mě jak na idiota a blahosklonně mi doporučil, že se mám sám nejdříve postarat o řádné fungování organizace, když už od ní něco chci. Mám si tu schůzi prej zajistit sám! To je jak Hlava XXII.“

„No jo, tak ses neměl vůbec registrovat, když jsi přišel na fakultu, měl bys klid. Slunéčko to neudělal, v SSM není, i když teda nepochybuju, že je dál jako mrtvá duše vedenej někde v tý jeho Rotavě,“ neudržel se Richard.

Ihned toho litoval, protože Stárek spustil svou obvyklou lamentaci, že na elektrofakultě, odkud na filozofickou fakultu přestoupil, to bylo jiné, že by tam byl zůstal, kdyby neměl plné zuby debilních příkladů začínajících slovy „mějme nekonečně dlouhé vedení“, což tady na téhle fakultě nemůže vůbec nikdo pochopit... A Richard se nakonec přistihl, že si škodolibě představuje, jak Stárek počítá úmorně jeden kilometr vedení, aby si po dokončení výpočtu hořce uvědomil, že nekonečno minus jeden kilometr je zase jen nekonečno.

Ve dveřích restaurace se mezitím objevil Slunéčko. „Tady to máš,“ a položil před Richarda jeho brašnu. Poté si přisedl ke stolu. „Musel jsem jít ještě na literaturu, Ryšavý měl přednášet o roce 1968,“ vysvětloval své zpoždění.

V jeho kulatém, obvykle usměvavém obličejí se dnes zračilo neskrývané rozhořčení: „Vyhodil mě. Ty jeho drzý urážky Kundery a Škvoreckýho mě tak popudily, že jsem si poskládal věci, jako že si nic nebudu psát. On na mě pak začal řvát a vyhodil mě z přednášky.“ Že si ho bude pomstychtivý profesor pamatovat a při první příležitosti mu to spočítá, bylo víc než jisté.

„Jak to, žes tam *musel* jít? Přece víš, co je ten zmrnd zač, takže jsi nemohl čekat nic jinýho. A navíc, vždyť si ani nepíše prezenci,“ prohlásil Stárek. „Já na takový kraviny vůbec nechodím, teda já skoro nikam nechodím,“ dodal spokojeně. „Podívej se na to dialekticky – teď jsme tady oba dva, ale já mám v sobě o dvě piva víc.“

Rozjetý Slunéčko ale pokračoval, přičemž kroutil nevěřícně hlavou, plácal se dlaní do čela a občas zaťal dlaň v pěst, kterou udeřil do stolu.

„Hele, mě vůbec nezajímaj zásadový postoje Jana Kozáka nebo Ladislava Štolla v krizovém období naší společnosti,“ odmítl Richard vyslechnout rekapitulaci Ryšavého přednášky, byť v Slunéčkově podání, a obratem mu vnutil líčení svých trablů s Pavelkou.

Slunéčko zareagoval nečekaně: „Jak můžeš bejt tak hrubej a říct o ní, že smrdí? Já jsem vedle ní seděl přes uličku v autobuse cestou na školení politicko-společenské praxe do Rýžoviště a vůbec nic jsem necítil.“

„To je zajímavá otázka,“ vložil se do hovoru opět Stárek, „četl jsem nedávno jednu zajímavou knihu o sexuálním výbě-

ru. Všechno je v tom, jak si naše geny vybírají geny nejhodnější partnerky. A otázka vůně nebo zápachu je jedním z prvních kritérií. Pokud ti potenciální partnerka nevoní, pak ti tvoje geny dávají signál, že jsou buď navzájem nekompatibilní, nebo alespoň ne ty nejlepší. Pro někoho můžou být její geny klidně dost dobré, a pro někoho zkrátka ne. To by vysvětlovalo, proč Pavelka Slunéčkovi nesmrdí.“

„Co tím chceš říct?“ ohradil se Slunéčko, „Že mi nesmrdí, ještě neznamena, že se mi líbí. Navíc je to komunistka.“

„A jak taky vysvětlíš,“ přidal se Richard, „že mně smrdí a já jí zjevně ne, protože po mě pořád jede. Kdyby to bylo tak, jak říkáš, tak bych jí přeci taky smrděl. Její geny by jí musely říct, že i já pro ni nejsem kompatibilní.“

„Ale to je přeci jasný,“ povzdechl si netrpělivě Stárek, „jde o úhel pohledu, tedy z pohledu těch genů – tvoje geny jsou pro její geny výborný, třeba maximum toho, co může získat. Ale její geny jsou z pohledu tvech genů jen slabota. Takže spojení vašich genů z hlediska tvech je úpadek, z hlediska jejích pak nepochybně výhra.“

„To zní logicky,“ uznal Richard polichoceně kvalitu svého genofondu. Škoda jen, že Lucie to tak nevidí. Snad jen prozatím.

„Proto taky ženy používají parfémy. Ty maj zastříť jejich původní vůni, případně ji naopak zvýraznit, prostě ošálit geny potenciálního partnera a ukázat se jako žádoucí a vhodné. Kdyby Pavelka nějakou takovou používala, třeba bys mluvil jinak,“ dodal Stárek.

„I kdyby měla Chanel číslo 5,“ dal najevo Richard znalost ženského světa, „nikdy, přísámbůh. Hvězdné nebe nade mnou a morální zákon ve mně, nikdy.“

„Jistě,“ nenechal se Stárek vyvést z míry, „vůně je prvním, ale ne jediným kritériem, pak je tu samozřejmě vzhled. Ten dokonce v procesu výběru jistým způsobem předchází vůni. Nějaká žena se ti líbí na první pohled – a pak ale zjistíš, že ti nevoní, a je konec. Utrum.“

„Ale ženská krása je historicky podmíněná,“ přispěl do debaty Slunéčko, „podívej se na Kšánovou, je jak Věstonická venuše, ale ta dneska nikoho fakt nebere.“

„A co Šídlo, co ji chce přefíknout nebo možná i přefík?“ oponoval Richard.

„Tak zaprvý, každéj má, tedy přesněji geny každého mají jiný preference. A zadruhé, jestli je něčím ženská krása podmíněná, tak jediň ekonomicky a až zprostředkovaně kulturně, tedy nejprve základnou a nadstavbou,“ zařadil Stárek tyto kategorie do marxistických přihrádek. „V pravěku byly silný boky a velký prsa známkou toho, že žena bez problémů porodí nového člena rodu a uživí ho svým mlékem během nejkritičtějšího období hladu. Dnes už tyhle kritéria nehrajou žádnou roli, a proto se mohl kulturně prosadit jinej ideální typ.“

„Já si myslím, že důležitou roli hraje i otázka sociálního statusu – reprezentativní dívkou dává muž najevo svou převahu,“ připodotkl Richard. V duchu si ale musel připustit, že z tohoto pohledu bohužel ani jeden z členů jejich dnešní stolní společnosti k lovecké elitě nepatří.

„Jasně, ale je to všechno přece jen složitější,“ pokračoval ve své přednášce základů sexuálního výběru Stárek. „Základem všeho je rozmnožování. Zvířata, včetně lidí, se chtějí rozmnožovat a předávat tak svou genetickou informaci dalším generacím. Přitom každý pohlaví má jinou strategii – muži chtějí oplodnit skoro každou kompatibilní ženu na světě, aby

tak předali co nejvíce svých genů dál. A ženy chtějí především vhodného partnera, kterej by se postaral o její děti a vychoval je. Ale pozor, její! Ty děti totiž nemusej bejt nutně jeho! Čili ženy obecně hledaj jako partnera bohatého lorda, ale přitom se klidně spustí s hajným, jak to známe z literatury. Základem je, aby jejich geny cítily, že lesníkovy geny jsou lepší než lordovy.“ Na Stárkově tváři se rozhostil blažený výraz uznaného proroka.

„To by mohl být případ tebe a Jarmily,“ pokusil se aplikovat teorii do praxe Richard.

„Jarmilu laskavě vynech!“ odsekl Slunéčko. Svůj komplikovaný vztah s touto studentkou psychologie sice s přáteli obvykle rád a dlouze analyzoval, ale dnes zjevně nechtěl probírat, zda ho vidí jako ideálního partnera, který by měl zabezpečit a vychovávat jejich společné děti. „Co to tady meleš za vulgární materialismus?“ obrátil se na Stárka. „Nejsme žádný opice, co se pářej na základě svejch primitivních pudů. Jsme lidi, řídíme se svobodnou vůlí.“

„To si samozřejmě jenom myslíš a já ti to nemám za zlý,“ nedal se vyvést z rovnováhy Stárek. „Manipulaci našich genů, tedy co ty nazýváš pudy, můžeme do určitý míry ovlivňovat, k tomu nás mimo jiný vede kulturní konvence. Proto například neznásilňujeme jako divoši každou ženu, která se nám líbí, i když bychom třeba chtěli. Nebo nám taky záleží na tom, jaký má vlastnosti nebo názory. Nebo nechceme mít s každou hned děti, i kdyby ona třeba chtěla. To je taky jasný. Ale, jak říkám, jen do určitý míry.“

„A jak teda vysvětlíš, z toho tvýho genetickýho pohledu, že se někdo do někoho zamiluje. Třeba ještě do někoho úplně strašnýho,“ otázal se Richard.

„Láska,“ oklepal se Stárek, jako by spolkl nějaký odporný hmyz. „Tam je to je přeci úplně krystalicky jasný. Když se někdo zabouchne, tak proto, že to chtěj jeho geny – a s tím, hoši, svobodná vůle nic nenadělá, říkej si, co chceš. Ty geny jsou tak rafinovaný, že začnou vyrábět nějakej hormon, myslím, že se jmenuje oxitoxin, kterej funguje jako droga – něco jako adrenalin nebo endorfin, ale mnohem, mnohem silnější. A ten toho jedince úplně zblbne. Tisíckrát mu můžeš vysvětlovat, že je to kráva, on to prostě nevidí. Ale je to jen a jen chemie,“ řekl Stárek a objednal si další pivo.

„To jsem rád, milý Stárku, že v tom máš takhle jasno. Tak nám ve světle svých nejnovějších objevů vysvětlí svůj vztah k Běle,“ vypálil ze zálohy Richard za Slunéčkovy usměvavé podpory. Oba věděli, že Běla Stárka permanentně podvádí se staršími muži, vesměs s vyučujícími katedry orientalistiky. Stárek periodicky objevoval její, jak se Richard a Slunéčko teď dozvěдали, chemicky podmíněné nevěry a rozcházel se s ní, aby jí pak zase velkoryse a nepochybně pod vlivem téže chemie odpouštěl.

„Jsem taky jen obyčejný člověk,“ řekl Stárek tónem, který popíral obsah vyřčených slov. „A můj mozek je pod vlivem toho oxitoxinu. Víím to, ale co s tím můžu dělat? Je to prostě moje *femme fatale*.“

„Jenom jestli ty nejsi její *cornuto*,“ podotkl Richard a se Slunéčkem se rozesmáli.

„Hele, minulej tejden mi začal Drábek dohazovat místo,“ převáděl Richard řeč na jiné téma, protože Stárek se po mocném doušku znovu nadechoval a hrozilo další expozé.

„Asi si připadá jako pokračovatel Pekaře. Když už si nechal do pracovny převzít jeho nábytek, tak teď i shání zaměstnání svejím nejlepším žákům,“ rýpl si Slunéčko, i když věděl, že

Richard svou diplomovou práci věnovanou meziválečné československé zahraniční politice u vedoucího katedry Drábka psát musel. Skutečný odborník na toto téma, docent Sváček, totiž měl z kádrových důvodů omezený počet diplomantů, které s ochotou sobě vlastní přebíral profesor Drábek, jehož semináře by jinak zely prázdnotou.

„Absolvoval jsem už dva pohovory,“ ignoroval Slunéčka Richard. „Jeden na VŠCHT. Drábkův známej, profesor Houska, prej hledal historika, kterej by přednášel dějiny dvacátýho století. Houska mi ale řekl, že ve skutečnosti jde o dějiny dělnického hnutí ve dvacátým století. To bych byl snad i ochoten spolknout, když navíc studentky na chodbách školy nevypadaly tak úděsně, jak jsem se obával. Konec diskusí ale přišel, když se Houska zeptal, zda jsem už členem strany nebo pořád jen kandidátem. Když jsem mu po pravdě odpověděl, že ani jedno ani druhý, tak se jen od srdce rozesmál.“

„Já zažil skoro to samý v Ústavu dějin východní Evropy, kam mě poslal představit se Spěvák. Bez členství v KSČ, nebo aspoň kandidatury ani hovno,“ potvrdil Stárek.

„A pak jsem musel jet autobusem do okresního muzea v Roztokách,“ pokračoval Richard. „Tam otázka členství sice nehrála roli, ale měl bych tam vypracovávat databázi představitelů dělnického a komunistického hnutí ve středočeském kraji. Mělo by se to dělat na počítači, to by bylo spíš pro tebe,“ obrátil se Richard sarkasticky ke Stárkovi, vášnivému propagátoru počítačové techniky, který na dovezeném počítači Commodore 64 dokonce psal svou diplomovou práci. „To je budoucnost,“ básnil před časem nadšeně Stárek. „To je úplně něco jinýho než na psacím stroji. Když uděláš chybu, tak ji prostě jednoduše opravíš. Má to teda ještě mouchy, třeba háč-

ky a čárky musím pak dodělat ručně, protože to neumí češtinu. Taky se mi to několikrát neuložilo na kazetu, takže jsem to celý musel psát znovu, ale napotřetí už jsem to měl v hlavě, tak mi to ani tolik času nezabralo.“

„Na okresní, krajský a oblastní muzea, stejně jako na archivy, ústavy a instituty seru. A nic shánět nebudu. Radši zůstanu u dráhy,“ uzavřel úvahy o své budoucnosti Stárek.

Kariéra drážního dělníka, kterou znal Richard ze Stárkova vyprávění o brigádě na vysočanském nádraží, nevypadala vůbec špatně. Práce v turnusu, žádná velká dřina, spousta volného času, relativně vysoký plat, ošacení a režijka. Nebo práce v kotelně, kterou zase znal od Stárkova punkového přítele Pivoňky. Ne, pokud existují tyto možnosti, nemusí přistupovat na kompromisy. Aspoň ne teď.

„A co ty?“ obrátili se Richard se Stárkem na Slunéčka, který už nějakou dobu jen mlčel.

„No, já nevím...“ soukal ze sebe Slunéčko, „mně nabídla Fastová, jestli nechci zůstat na katedře prozatím jako stážista. Prej by tam ráda viděla nové, mladé lidi.“

Při zmínce o Ryšavého chráněnkyni Richard se Stárkem vyprskli smíchem.

„Cos jí odpověděl? Že možná jo, ale že musíš nejdřív podepsat Chartu, jak jsi nám nedávno říkal?“ dorážel Stárek.

„Na tvém místě bych si nedělal starosti. Po dnešním výstupu s Ryšavým by mě překvapilo, pokud by ta nabídka ještě pořád platila,“ doplnil Richard.

„A co bys tam dělal? Jako že by sis vypsal seminář, do kterého by sis pozval Vaculíka nebo Ivana Klímu? Nebo bys je pozval na další tenisovej turnaj s režimními básníky? Nebo na sázení stromů?“ připomněl Stárek loňské aktivity Fastové.

„Ještě jsem nic nepřijal, stejně to bylo jen nezávazný otu-
kávání. Ale úplně blbej nápad to není, mohl bych se pokusit
tu katedru postupně měnit...“

Richard se Stárkem se na sebe nevěřičně podívali. „Měnit
věci zevnitř“ byl jeden z nejobnošenějších fakultních alibis-
mů; překonala ho snad jen „snaha zabránit nejhoršímu“.

„Blbci!“ uchechtl se Sluněčko. „Copak jste si fakt mysleli,
že bych to vzal? Že bych byl takovej kretén? Ale fakt mi to na-
bídla,“ dodal s nádechem samolibosti.

Tentokrát byl nezvykle vážný Stárek: „O ďáblu se nežer-
tuje. Já si ještě na elektru z prdele vymyslel, že jsem vstoupil
do strany. No a spousta lidí věřila, že je to pravda. Já se pak na-
sral, jaký jsou to idioti, že si něco takovýho můžou myslet, tak
jsem jim to ani nevyvracel. Dokonce jsem pak byl kvůli tomu
vyloučen z třetí kultury...“

Dohadovali se, jestli je horší vstoupit do strany, nebo jako ne-
straníků zůstat na fakultě a podílet se tak jako tak na akademickém
pinožení jen s chatrným pocitem morálního odstupů. A pak
o tom, kdo je na fakultě největší svině. A pak, kdo druhá největší.
A pak, jak Spěvák na přednášce minule seřval Kroupovou, když
přišla o pět minut později. A pak, že po téže slintá během seminá-
řů docent Vrána a své neukožené chťiče kompenzuje po jídání
čokolády a oříšků, které tahá po hrstech z odřené aktovky. A pak,
jak po ní může vůbec někdo slintat, i když vlastně ta její morbid-
ní bledost je svým způsobem velmi přitažlivá. A pak, kdo je větší
kráva, zda Koucká z Richardova kruhu, nebo Wolfová ze Stárkova
a Sluněčkova. A pak, že na pánských záchodech na anglistice je
napsáno, že Lýdie dá každému, ale že ani Richardovi, ani Stárko-
vi, ani Sluněčkovi nedala. A že na záchodech na slavistice je zase
napsáno, že Renda Kožíšek ho všem přebľafne v průvanu.

Byť již notně opilý, cestou tramvají na studentské koleje na Petřínách rekapituloval Richard poučení z dnešního odpoledne. Stárek zjednodušoval jako vždy, ale přece jen na těch jeho teoriích něco být může. Oxitoxin zatím koluje jen v Richardově krvi, to je jasné. V každém případě nejsou Luciiny geny rozhodně úplně proti, v opačném případě by ho určitě už dávno odkopla. Co zkusit nějaký nápoj lásky, jak je o tom v Tristanovi a Isoldě nebo v té opeře Gaetana Donizzettiho? Ten oxitoxin se určitě dá připravit synteticky, musí se zítra Stárka zeptat. Až vystřízliví, a pokud si na to ještě vzpomene.

kapitola 3

„Išekomborera Afrika / Ngaisimudzirwe zita rajo / Inzwi mi-teuro jedu,“ zpíval Raymond Charles Gbegbe národní hymnu Bože, žehnej Africe, když se vpotácel v sedm hodin ráno do Richardova pokoje, „Išekomborera, Isu, mhuri jajo. Huja mweja / Huja mweja komborera.“

Rozpitou lahev piva postavil na stůl a pokračoval: „Ahoj, zdraví tě první černý Čech? Už zase tady ležíš jako had.“ Raymond nikdy nedokázal pochopit, že jeho spolubydlící spí bez polštáře.

Raymond měl zřejmě zase noční směnu v mezinárodní redakci Československého rozhlasu, kde po předchozí hodiny hlásil anglickojazyčné zprávy pro miliony západních posluchačů, dychtivých pravdivých informací o dění ve světě. Průpravu pro to měl jak jazykovou, tak praktickou – během války proti režimu Iana Smithe působil jako hlasatel rádia povstaleckých sil Roberta Mugabeho a vůdcova klika ho po svém vítězství vyslala studovat do Prahy, kde si Raymond osvojoval

teorii a praxi marxismu. „Možná to dotáhnu až na ministra,“ maloval si svou kariéru po návratu do Zimbabwe.

„V pátek máš poslední vojnu, vid’?“ pokračoval zavalitý Afričan v nevyžádané konverzaci.

Richard se otočil ke stěně a přetáhl si peřinu přes hlavu. Už jen jednou v tomto roce bude muset vstávat v šest hodin, aby se včas dopravil na vojenskou katedru do Motola.

„Vojna je vždycky blbá, ale je to potřeba,“ řekl Raymond moudře jako starý fronták.

Richard se s ním většinou nepřel a jeho názory shovívavě přičítal rozdílné historické zkušenosti obou zemí. Z ohledu na Raymondovo soukromí toleroval i to, že velkou část jejich společného pokoje zabrala police se sebranými spisy klasiků marxismu-leninismu jak v originální, tak v anglické verzi. Když byl ale tak necitelně vzbuzen, snížila se i hladina Richardovy velkorysosti. „Poslyš, Raymonde, kolik jsi v té vaší válce vlastně zabil lidí?“ položil mu, jak věděl, nepříjemnou otázku. Raymond se jako vždy začal vykrucovat a převáděl řeč na definici spravedlivé války, aby pak přešel k popisu krás černého kontinentu a skončil hrochy na zahradě jeho babičky.

„Hledal mě včera někdo?“ změnil téma nakonec Richard, který usoudil, že už je stejně čas vstát.

„Jestli myslíš tu rasistku, tak ta ti nevolala,“ odpověděl Raymond a zhroutil se, tak jak byl, do postele. Afričan nemohl Lucii vystát od té doby, co se jí zeptal, zda by mohla mít poměr s černochem, a ona mu namísto očekávané kladné odpovědi řekla, že nikoli, protože by nechtěla mít strakaté děti.

Richard se rychle umyl a oblékl a pak se vydal do suterénu vyměnit si ložní prádlo. Tuto službu měla na starosti kolejná četařka Zimová, postarší ušmudlaná žena pár let před

důchodem. Její věčně zachmuřený obličej naznačoval, že se s ní život nemazlil – a stejně tak se ani ona nebude mazlit se studenty.

„Co jste s tím dělal?“ zeptala se Richarda a ruku prostrčila skrz velkou dírou uprostřed prostěradla.

„To už bylo,“ použil Richard univerzální odpověď.

„To by mohl říct každej,“ začala nepřátelsky, ale pak jen rezignovaně dodala: „Proč jste to nenahlásil?“ Z tónu hlasu bylo zřejmé, že odpověď neočekává.

Pak už Richardovi beze slova vydala nové ložní prádlo, tvrdé tak, že by se dalo řezat lupénkovou pilkou. Richard je před ní roztáhl, a když našel jen několik drobných děr od cigaret, prádlo přijal.

Co s ní je? Není nemocná, divil se v duchu Richard. Vždyť protržené prostěradlo bylo výbornou záminkou k bravurnímu výstupu, připomínajícímu to nejlepší z výkonů Ivana IV. Hrozného. Na rozdíl od ruského panovníka obvykle tento výstup nekončil násilím, ale jen mumláním slov o zasraných studentech.

Místo toho se začala Richardovi svěřovat. „Já už s tou babou nevydržím. Pořád mě jen pomlouvá.“ Měla samozřejmě na mysli četařku Szentandrássovou z vedlejšího bloku, s kterou vedla už léta studenou válku. „Víte, co o mně roznáší?“ položila řečnickou otázku. „Že se prej tahám s Jirsou z údržby, takovej hnus.“

„Co taky od ní můžete čekat. Je to Maďarka a hodila svoje dítě do Dunaje,“ pokračovala Zimová rozhořčeně.

„A taky krade. A prej že dělala na vnitru, to říká, aby se jí každej bál. Dělala, to jo, ale prodavačku v kantýně, a pak ji vyhodili, že kradla. Ale já se jí nebojím, já si to s ní vyřídím.“

Zimová se zarazila, zřejmě si uvědomila, že už řekla dost: „Co tady ještě čumíte, vypadněte.“

Richard pobaveně stoupal zpátky na pokoj a cestou si všiml na nástěnce na chodbě plakátu s pozvánkou na představení, které se mělo konat zítra večer ve vysokoškolském kulturním klubu hned vedle kolejí. Pod názvem Šaškovy monotónní rány na buben je měla uvést pohybová jednotka Plak. Ve skutečnosti se jednalo o studenta pátého ročníku Plačka, který jednou za rok pořádal alternativní divadelní představení. Jeho předchozí produkce nikdy nezůstaly bez následků. Při pantomimické show Ticho myslí loňského roku se sice s vypětím všech sil udržel na stříbrně natřené hrazdě; když se ale s velkou obručí pokoušel o jakousi variaci na da Vinciho Vitruviánského muže, kolo se mu vysmeklo, odkoulelo se do hlediště, jen zázrakem nikoho neporanilo a zničilo pouze několik sedadel. Letošní název posílil Richardovu zvědavost, kterou před několika týdny podnítil sám Plaček, kterého spatřil, jak si na kolej na kolečku veze velký bílý záchod bez prkénka, nalezený pravděpodobně někde na smetišti. Ještě důležitější ale bylo, že představení mohlo posloužit jako záminka pro setkání s Lucií. Snad ještě předtím, než se od svých spolužaček dozví o nedávném extempore s Pavelkou. Ve snaze předejít nejhoršímu se vypravil na první kolejní blok, do třetího patra, kde bydlela Lucie.

Na Lucii, stejně jako na řadu předchozích dívek, se Richard snažil aplikovat kromě tradičních postupů, jako bylo braní za ruku během večerních procházek břevnovskou Markétou, svou metodu svádění hudbou. Důvody byly dva. Jednak si nedovedl představit, že by s ním jeho potenciální partnerka nesdílela vášeň pro klasickou hudbu, a jednak nevěděl o žádné

jiné disciplíně, kde by mohl na někoho zapůsobit svými po léta střídanými znalostmi. Jako popelář neohromuje svou vyvolenou tím, co dnes vezl na skládku, chirurg se jí nechlubí odoperovaným nádorem, tak i Richard historii samozřejmě vyloučil.

První na řadě byla na kolejním gramofonu přehraná první věta z Čajkovského klavírního koncertu, který musel dojmout každou, i sebenepřipravenější posluchačku. Následovala pomalá část Air z jedné z Bachových orchestrálních suit. Připravena byla doprovodná přednáška o tom, že krásná hudba nemusí být nutně jednoduchá. Bach, což německy znamená potok, se měl vzhledem k šíři a hloubce své hudby spíše jmenovat See, tedy moře (citát vypůjčen od Beethovena). Richard ještě doplnil, že nic lidského nebylo učenému Bachovi cizí, neboť kromě záliby v brandy měl génius se svými dvěma ženami dvacet dětí, z nichž někteří chlapci, jako například Wilhelm Friedemann, Carl Philipp Emanuel a Johann Christian, byli rovněž významnými hudebními skladateli. Při Ravelově Boleru založeném na osmnáctkrát se opakujícím a zesilujícím osmnáctitaktovém tématu rozjímal Richard, že tak jako v životě a lásce směřuje i hudební kompozice k nevyhnutelnému vyústění v poslední partii, přičemž největším nebezpečím pro dirigenta je podlehnout pokušení zrychlit tempo, jako se to k velké nelibosti Ravelově stalo Arturo Toscaninimu při premiéře.

Propracovaný Richardův postup korunovala opera. Po zkušenostech s Wagnerem, kdy ani sám sebe nedokázal přesvědčit o skrytém erotickém náboji setkání Siegmunda a Sieglindy v prvním dějství opery Valkýra, kteří nejen nevědí, že jsou dvojčata, ale ani že jejich otcem je mocný Wotan, zvolil Richard raději několik přístupnějších kusů z Pucciniho.

Třešničkou na dortu měla být předehra k Růžovému kavalírovi Richarda Strausse, orchestrální zpodobnění milostného aktu včetně vyvrcholení (zvrhlou Salome nebo Elektru, trpící erotickou touhou po zavražděném otci, z výchovných a taktických důvodů Richard zavrhl). Pokud by to ještě nestačilo, přišel by na řadu Janáček s vírem vášní v Kátě Kabanové. To vše samozřejmě již na pokoji bez Raymonda vyexpedovaného do hospody a na špičkovém gramofonu Europhon, který si Richard koupil pod pultem za peníze vydělané na chmelové brigádě. Potud teorie.

Ve skutečnosti se Richardovy plány zhroutily při prvním kontaktu s realitou, a to především proto, že se jimi Richard sám často neřídil. U Bacha se například jednou pustil do mnohem složitějšího Umění fugy a u Strausse zase neskončil produkci přede hry, ale odvážil se přehrát i zpívané části. Richardovy posluchačky včetně Lucie vzápětí shledávaly Bacha komplikovaným, a Strausse dokonce strašným (na Janáčka nikdy nedošlo). U Strausse navíc téměř všechny zklamaně dodaly, že čekaly, že to bude ten „s těmi valčíky“. Richard okamžitě oponoval, že i u Richarda Strausse stejně jako u Johanna valčíky jsou. Fiasko občas napravilo několik Verdiho hitů, které ve skutečnosti Richard nesnášel a ve sbírce je měl jen pro tento nouzový případ. Na jeho posedlost klasickou hudbou dosud zareagovala nakonec jen Pavelka, která se jej snažila vylákat na souborné provedení obou řad Slovanských tanců.

Neúspěch svých pokusů s gramofonem přičítal Richard kvalitě nahrávek, neboť řada těchto geniálních kusů byla k dispozici pouze z produkce sovětské firmy Melodija. A navíc nic přece nemůže nahradit zážitek ze skutečného operního představení.

Posunul proto svoji strategii na vyšší úroveň a minulý měsíc vzal Lucii na inscenaci Musorgského Borise Godunova ve Smetanově divadle. Odtud si však dívka vynutila odchod hned po prvním dějství. Richard se domníval, že důvodem zklamání bylo nastudování. Jak si přečetl v programu, bylo použito romantizující úpravy Nikolaje Rimského-Korsakova a nikoli jistě mnohem lepší úpravy z pera geniálního Šostakoviče. Na cestě na kolej se Lucii snažil vysvětlit, proč má rád Musorgského, třebaže jinak ruskou hudbu 19. století moc nemusí.

Ona k němu ale uprostřed věty přistoupila a řekla: „Ale já mám ráda tebe.“ Pak ho bez jakýchkoli okolků políbila na ústa. Richard vpíjel její teplý dech a smyslnou měkkost jejího božského těla. Bohužel od těchto blažených chvil se jejich vztah od nezávazného muckání nikam neposunul, ba spíše naopak.

Richard zaklepal na dveře Luciina pokoje. Když vešel, objekt jeho touhy seděl u psacího stolu a Richard pocítil, jak mu hladina oxitoxinů stoupá. Luciina bledá tvář souzněla s drobnými rty, kontrapunkt naopak dodávaly havranově černé lesklé vlasy a velké zelenomodré oči. Celek působil krásně harmonicky. Na sobě měla červený župan, asi se nedávno vrátila ze sprchy, což ještě vybudilo Richardovu erotickou představivost. Když mu občas dovolila, aby se jí dotýkal, byla vždycky zahalena do jakýchsi svršků zastrčených do upnutých džínů. Nikdy mu je nedovolila vysoukat, aby se dostal až k její zcela jistě krásně hebké pokožce. Richardovi nezbylo než masírovat textil a předstírat vzrušení. Ještě horší to bylo s příchodem zimy, neboť Richard měl alergii na vlnu, která ho nemilosrdně kousala.

Stěny Luciiny poloviny pokoje byly vyzdobeny kýčovitými ilustracemi vytáhlých krásných dam s dlouhými krky, jemnými rty a velkýma očima. Oblečeny byly v dlouhých žlutých róbách a Lucie o obrázcích říkala, že je našla v tatínkově garáži. To vše se ale ještě dalo snést v porovnání s druhou půlkou pokoje, kterou si zařídila k obrazu svému Luciina spolubydlící Věra. Její kolejní stůl byl pokryt různými šminkami, tužkami, barvítky, štětci, hřebeny a hřebínky, mašlovátky, nůžkami a nůžtičkami a dalšími podobnými předměty.

I bez Stárka se Slunéčkem věděl Richard, proč se ženy malují a proč je nejčastější barvou rtěnky červená, ale Věřčina kosmetická obsese se skoro vyrovnala jeho vášni pro klasickou hudbu. Podle Lucie vstávala Věra o tři hodiny dříve, aby všechny tyto nástroje použila a vytvořila si na obličej něco nikoli nepodobného masce z vlhkého jílu, kterou pak surově strhla a odtrženou kůži zamaskovala krycím nátěrem. Na hlavě si pak vyčesala účes à la Marie Antoinetta, dvacetimetrovou cukrovou vatu, svázanou do jakéhosi drdolosloupu. Kvůli nesmyslům převážně erotického charakteru, které ze sebe bez ohledu na místo a čas vypouštěla, se jí po slavné italské pornohvězdě dostalo přezdívky Číčovína. „No hele, ten Rusák měl postavu, já normálně lezla po stěně,“ sdělovala před časem bez jakýchkoli inhibicí v Richardově přítomnosti jakýsi sexuální zážitek.

„Ty nejsi ve škole?“ zeptal se Richard Lucie. Odpověď byla nasnadě, a tedy svým způsobem zbytečná.

„Ne, není mi nějak dobře, půjdu až odpoledne,“ rozhodla se Lucie přece jen odpovědět, a větou rozvitou. „Teď navíc musím dodělat nějaký stupidní referát z marxáku.“

Na Luciině psacím stole ležela otevřená publikace Marx, Engels a Lenin o československých dějinách. Jak Richard věděl, tuto sbírku moudrostí se odváznější členové katedry historie snažili už několik let vyřadit ze seznamu četby; tvůrci vědeckého materialismu se v ní dopouštěli různých nactiutraháčňích komentářů, když zakladatele nejstarší univerzity severně od Alp nazývali starým kašparem či zpochybňovali způsobilost slovanských národů budovat socialismus. Ale ústav marxismu-leninismu měl jako vždy navrch: klasiky je třeba brát komplexně a v kontextu doby, vrátil katedře historie metodologický úder.

„Jaký je téma?“ zavěřil Richard příležitost. Na Lucii ho svým způsobem přitahovala i odpuzovala její maloměstská ambicióznost. Nedovedla si ani představit, že by ten referát neudělala, a to mohlo teď být její slabé místo.

„Tomu právě nerozumím, učí to ten Bulhar, Filipov nebo jak se jmenuje...“

„Ne,“ skočil Richard Lucii do řeči, „je to určitě Rusák, my ho máme taky, na dějiny SSSR.“

„Hm, asi máš pravdu, Bulhar to fakt nebude,“ odvětila Lucie, „přikyvuje na souhlas jako my. Viděla jsem Bulhary v Bulharsku, když jsem tam byla v létě s mámou – oni tam strašně legračně kroutili hlavou, když říkali *da*, a přikyvovali, když říkali *nět*. Úplně opačně než normální lidi. No a to téma je ‚Přestávba – kořeni naši epóchi‘,“ reprodukovala Filipovův přednes. „Jenom pořád nevím, jaké kořeni.“

„To je skutečně zajímavý problém,“ zamyslel se Richard. „To zadání jde totiž interpretovat dvojím způsobem. On ten Filipov nemusí mít prvoplánově na mysli to tvoje kořeni, ale kořeny. Kořeni a kořeny jsou nejen ve slovanských jazycích

etymologicky slova sice spřízněná, ale v tomto kontextu mají téměř úplně opačný význam. V případě koření je před sedmdesáti lety nastoupená cesta správná a reformy soudruha Gorbačova jsou jen dovršením naší epóchi. Ale v případě kořenů se nám nabízí možnost zcela jiného pohledu, kdy nám ze Sovětského svazu poslali na pomoc někoho, kdo se mezi československým studentstvem snaží bojovat za věc přestavby a nového myšlení proti husákovsko-jakešovské stagnaci.“

Lucie se na něj chvílku nevěřičně dívala a pak se se smíchem zeptala: „A co bys mi radil ty?“

„Já bych ti poradil, abys hlavně ocitovala Marxův dopis Anněnkovovi z roku 1846. Na několika řádkách je tam úplně všechno, a navíc je teď v módě mladej Marx, kterej prej nebyl takovej idiot jako Marx starej. Tedy to alespoň tvrdí perestrojkozí učenci. Pokud to přeříkáš z hlavy, tak si každěj sedne na zadek, možná i v Sovětském svazu. Navíc vím, že si Filipov na tuhle zásadní písemnost mimořádně potrpí. Navštívil jsem jeho jedinou přednášku a celou dobu nemluvil o ničem jiném.“

„To je skvělý,“ odpověděla nadšeně Lucie.

„Marxův dopis Anněnkovovi ti seženu v originálním znění, jak je vydalo moskevské nakladatelství Nová doba. Můj spolubydlící toho má plný náš pokoj.“

„Jo a nechceš zase někdy někam jít?“ pokračoval po chvílce už méně jistě Richard.

„Kam? Zase na koncert? Promiň, dneska už něco mám,“ omluvila se nepřesvědčivě Lucie.

Jaký koncert? pomyslel si Richard trochu dotčeně, copak si Lucie nepamatuje, že byli na opeře?

„Ne dneska, ale zítra, a na divadelní představení, přesněji řečeno na činohru, dá-li se to tak říci. Plaček bude pod patro-

nátem Socialistickýho svazu mládeže pokračovat ve své sérii protestů proti konzumní společnosti.“

„Proti konzumní společnosti? Nevšimla jsem si, že bychom tady nějakou měli. Pokud tedy Plačkovi a jeho svazáckým sponzorům nepřipadá jako konzumní jednání, že si u vedení koleje stěžujeme, že na záchodě už není čtrnáct dní toaletní papír. Ale jo, holky z našeho kruhu možná půjdou taky.“

Richard se duchu zaobíral, kdy přijde ta správná chvíle k polibku, když se dveře doširoka rozletly a vešla Číčovlna s chřesticími náramky na obou zápěstích.

„Jé nazdar, Richarde. Doufám, že neruším.“

„Tak co?“ zeptala se jí Lucie.

„Ále, za nic to nestálo. Byl takovej divnej. A bylo to moc rychlý...“ stručně rekapitulovala Věra průběh předchozí noci.

„Takže fail, jo?“ ptala se dál Lucie.

„Hele, já bych to nechtěla ještě úplně odpískat. Každý si zaslouží ještě jednu šanci,“ velkoryse odvětila Věra.

„Možná by šla na to divadlo i Věrka,“ řekla Lucie, ale ta odvětila, že nemůže, protože jede domů do Příbrami, jelikož tam má něco dojednaného, a spiklenecky přitom mrkla.

Richard nikdy nepochopil, jak inteligentní stvoření, za jaké Lucii považoval, dokáže během vteřiny obrátit a snížit se na úroveň této puncované blbky a žvatlat s ní nesmysly, navíc v jeho přítomnosti.

Z chodby se ozvalo sípání, chroptění a kulhavá chůze četařky Szentandrassyové a vzápětí její ryk: „Kontrola samouklidu. Kontrola samouklidu.“

Richard rychle seznámil dívky se svým ranním zážitkem při výměně ložního prádla, načež se obě nahlas rozesmály.

Pozvání k ranní procházce k letohrádku Hvězda, které chtěl užuž vyslovit bez ohledu na Věru, však vzalo bohužel za své. Inspekce studentských pokojů byla průhledná záminka k prohledávání věcí a nebylo radno se během kontroly vzdalovat, neboť baba by jistě nedokázala zkrotit svou nenechavost.

„Už radši jdi. Chystá se loupež století,“ vyprovázela Lucie Richarda. „A těším se na zítra,“ dodala mnohoslibně.

kapitola 4

„Vážená kolegyně, metodologicky jste to prostě nezvládla,“ zahájil vedoucí katedry historie profesor Svatoslav Drábek diplomový seminář kritikou práce studentky Petříkové. „Ten váš text, to je taková vyprávěnka. Analýza není popis, to už byste v pátém ročníku mohla vědět,“ pokračoval nemilosrdně. „Taková práce by prošla snad na žurnalistice, ale rozhodně ne u nás. Nevím, zda bylo vůbec rozumné psát historickou práci, zda jste se spíš neměla držet té ruštiny nebo co to studujete jako druhý obor,“ dokončil svůj soud a zálibně si uhladil neexistující záhyb na rukávu nového, elegantního obleku.

Ještě si kup brýle se zlatými obroučkami místo těch kostěných, nech si transplantovat vlasy, abys nemusel honit přehazovačku až odněkud z ramene. A když si dáš ještě nakupírovat uši, budeš vypadat skoro jako člověk, dědku, pomyslel si Richard nenávistně. Drábkův úvodní ortel ho bůhvíproč popudil. Ale vlastně ví proč. Kvůli jeho výpadům se většina normálních ženských bytostí rozhodla pověsit historii na

hřebík a vytrvala jen stvoření bláznivá či pro jiný než skutečně vědecký účel nepoužitelná. Oč krásnější byla skladba studentek na anglistice nebo romanistice, o psychologii ani nemluvě.

„Někdy si kladu otázku, zda jsou ženy vůbec stvořeny pro historickou vědu,“ pokračoval v nastoupeném směru Drábek. „Jazyky, literární věda, snad i estetika, to vám jde,“ obracel se k Petříkové jako k zástupkyni širšího společenství, „ale skutečné historičky by se daly počítat na prstech jedné ruky. Proč? Nenapadá mne jiné vysvětlení, než že s tím má co dělat uzpůsobení mužského a ženského mozku.“

Pokud něco spojuje vyučující katedry, začal v duchu Richard spřádat teorii, není to marxistická ideologie. Té stejně skoro nikdo nevěří. Pojítkem je spíše víceméně špatně skrývaná nenávist k ženám jako adeptkám historické vědy. A toto specifické mizogynství sdílí dokonce i velká část přednášejících žen na katedře, samozřejmě jako množinu ve vztahu k ženám ostatním, je nezahrnující. Třeba taková Bouzovská. Vychází ten postoj, pokračoval v úvahách Richard, z povahy oboru zahleděného do minulosti, kdy po většinu dějin lidstva byly ženy považovány jen za neplnohodnotnou část lidského rodu a doplněk mužů?

„Ale já myslela, jak jste posledně říkal, že se to má psát i o osobnostech, aby se dějiny zalidnily,“ vysvětlovala tenkým hlasem Petříková.

„To jistě, ale nemyslel jsem, že z toho uděláte ódu na Churchilla. Tady máte mé poznámky k vašemu textu, tak je tam prosím zapracujte. Dále se ještě podívejte na tu literaturu. Je hezké, že jste přečetla Churchillovy paměti, ostatně za ně dostal Nobelovu cenu – ale za literaturu, chápete?“

Co je na tom k pochopení, demente? vedl Richard v duchu disputaci s Drábkem. Ona totiž žádná Nobelova cena za historii zaplatpánbůh neexistuje, a i kdyby existovala, ty bys ji určitě nedostal.

Drábek poté se slovy, že „je ještě potřeba doplnit minimálně těchto pár titulů“ podal Petříkové hustě popsaný list papíru. Studentka začala nabírat.

„Ale děvenko, no tak, něco s tím uděláme,“ uklidňoval ji hned přátelsky Drábek. „Co vlastně chcete po skončení studia dělat?“

Dívka něco zamumlala, ale přes slzy jí nebylo rozumět.

„No, to je vlastně jedno, snad to společně dáme dohromady – když mi slíbíte, že dáte historii košem,“ zasmál se spokojeně Drábek a obrátil se na ostatní účastníky semináře.

Richard chtěl původně sverpě mlčet a tvářit se po svém zvyku jakoby popuzeně, případně se oklepat. To by si ale Drábek, který měl sklon věci chápat tak, jak mu vyhovovaly, mohl vyložit jako sdílené pohoršení nad metodologickými poklesky studentky Petříkové, a tak začal raději předstírat, že si čte své poznámky. Další dva účastníci semináře, Pelán a Kolouch, takové komplikované úvahy nevedli a svým hravým smíchem vytvořili Drábkovi očekávanou klaku.

Drábek mezitím usoudil, že Petříkovou už ponížil dostatečně, a uzavřel smířlivě: „Tak to vše přes Vánoce zapracujte a přijďte znovu někdy v lednu na konzultaci.“ V slzách a děkujíc usedla nešťastná studentka do koutu Drábkovy pracovny a snažila se nabýt duševní rovnováhu.

Rozcvička s Petříkovou udělala Drábkovi dobře, a tak se rozhodl přenést svou pozornost na Pelána a Koloucha. „Nevím, čemu se vy dva pořád tak hloupě smějete,“ zpražil je

nejprve. „A je taky dost, že jste se zase ukázali. Pořád trajdáte někde po schůzích... Je chvályhodné, že jste aktivní, jistě, ale nemůže to být na úkor studia, rozumíte?“ uzavřel výhrůžně.

Jakkoli Richard oběma tuhle studenou sprchu přál, nehodlal se ani tentokrát kompromitovat souhlasem a mlčel, tak jako po celou dobu Drábkova trápení Petříkové. S jistou škodolibou zvědavostí očekával, jak oba dopadnou. Pelán mu před několika týdny vnutil část své diplomové práce o mostecké stávce. Richard původně neměl v úmyslu práci vůbec číst, ale první část popisující krásy Mostecka, kde prý houbař „nalezne svého hříba i koše václavek“, ho zaujala natolik, že pokračoval až k samotnému popisu mostecké stávky na posledních deseti stránkách. V této části, kde Pelán zřejmě smotal dohromady vlastní stávku a o rok starší duchcovský incident, byla nejzajímavější částí biografie admirála Nelsona, po němž byl pojmenován jeden ze severočeských dolů.

„Nuže, nejdříve k vám, Peláne. Jsou tam jisté faktické nesrovnalosti a také ten úvod o krajině Mostecka je trochu příliš dlouhý, takže by si to někdo mohl vyložit jako ironii. Ale to není to hlavní. Když jsem se tím vaším textem probíral, zarazila mě jistá formulační vytříbenost, která mne u vás, přiznám se, trochu překvapila.“

Pelán se nadmul pýchou, a nechápaje zcela smysl Drábkových slov, triumfálně se rozhlédl po ostatních.

„Ale jak jsem šel dál a dál, měl jsem pocit, že jsem některé pasáže už někde četl.“ Drábek se napil kávy, kterou mu do pracovny přinesla sekretářka Krejčíková. Pelán očividně znejistěl, protože nebylo zřejmé, kam Drábek směřuje. I Richard se nechal vytrhnout ze soustředění nad vlastním textem.